

Rapport

Rapport naar aanleiding van een klacht over de politie-eenheid Den Haag

Datum: 23 december 2015

Rapportnummer: 2015/175

Aanleiding

De politierechter in Haarlem heeft X een ontnemingsmaatregel opgelegd wegens wederrechtelijk verkregen voordeel. Het openstaande bedrag betrof € 5.459,23. X ging niet tot betaling over en de raadkamer legde op 3 december 2009 109 dagen lijfswang (vrijheidsbeneming) op.

X was echter onvindbaar en het lukte niet om het vonnis ten uitvoer te leggen. Uiteindelijk kwam de zaak binnen bij het zogenaamde EVA-team (executie vonnis afgestraften) van de politie-eenheid Den Haag. Dat team heeft de taak voortvluchtige veroordeelden op te sporen en aan te houden.

Het EVA-team deed onderzoek naar de verblijfplaats van X. Omdat X mogelijk in verzoekers woning in Amsterdam zou verblijven, betraden politieambtenaren van de eenheid Den Haag samen met collega's van de eenheid Amsterdam op 10 juli 2013 verzoekers woning. Verzoeker was in de woning aanwezig, maar X werd niet aangetroffen.

Verzoeker - die een kennis van X is - was zeer ontstemd over het feit dat de politie in zijn woning was geweest en diende daarover een klacht in bij de politiechef van de eenheid Den Haag. Hij stelde dat hij 's ochtends rond 8.00 uur uit bed werd gebeld. Nadat hij de deur had geopend, deelde de politie hem de reden van het bezoek mee en stormden vijf politieambtenaren direct zijn huis binnen. Verzoeker heeft het politieoptreden als zeer intimiderend ervaren en het binnentreden was naar zijn mening disproportioneel.

In het kader van de interne klachtbehandeling bracht de klachtencommissie advies uit aan de politiechef en adviseerde de politiechef de klacht over het binnentreden niet gegrond te verklaren. De klachtencommissie overwoog daartoe dat de samenleving van de politie een actieve opsporing van voortvluchtige veroordeelden verwacht, die er op hun beurt soms alles aan doen om uit handen van justitie te blijven. Het aannemen van een afwachtende houding is geen optie. X verbleef niet op zijn laatst bekende BRP-adres (voorheen GBA-adres), hij stond bij het UWV geregistreerd op verzoekers adres en ook een telefoonnummer van X stond op verzoekers adres geregistreerd. Gelet daarop was de commissie van oordeel dat de politie er vanuit mocht gaan dat de veroordeelde X mogelijk bij verzoeker verbleef. De hulpofficier van justitie mocht een machtiging tot binnentreden in verzoekers woning afgeven en de politieambtenaren mochten tegen de wil van verzoeker in binnentreden ter aanhouding.

De politiechef nam het advies van de klachtencommissie over en achtte de klacht over het binnentreden niet gegrond.

Verzoeker was het niet eens met de beslissing van de politiechef en wendde zich tot de Nationale ombudsman. De ombudsman stelde een onderzoek naar de klacht in.

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat politieambtenaren van de Eenheid Den Haag, met hulp van politieambtenaren van de Eenheid Amsterdam, op 11 juli 2013 zijn woning zijn binnengetroten ter aanhouding van X, een kennis van verzoeker.

Bevindingen

Lezing verzoeker

Zo'n 20 jaar geleden heeft verzoeker X leren kennen. X had ernstige sociale problemen en wilde een nieuw leven opbouwen. X had recht op een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid, maar had geen vaste woon- of verblijfplaats. Verzoeker hielp X door onder meer zijn adres beschikbaar te stellen aan het UWV, zodat X een uitkering kon ontvangen.

Verzoeker stelt dat X niet bij hem woont, niet officieel bij hem staat ingeschreven en ook geen briefadres bij hem heeft. Het verlenen van een UWV-adres heeft geen formele status, aldus verzoeker. Het lijkt een zeer onwaarschijnlijke aanname dat X zich zou ophouden op blijkbaar het enige adres waar zijn naam aan gekoppeld kan worden. Wie gezocht wordt, zal doorgaans toch slimmer zijn, aldus verzoeker. Op basis van een dergelijk vaag vermoeden werd het nodig gevonden om hem te overvallen met een schrikaanjagend politieoptreden.

Verzoeker acht het afgeven van een machtiging tot binnentreden op zijn adres een buitenproportioneel machtsmiddel en vindt dat de politie daarmee haar boekje te buiten is gegaan. De vragen die hem tijdens de inval werden gesteld hadden hem ook zonder de inzet van grof geschut kunnen worden voorgelegd, aldus verzoeker.

Lezing politie

Verklaring betrokken politieambtenaren H. en V.

Medewerkers van de Nationale ombudsman hebben een dag meegelopen met het EVA-team om zich een beeld te kunnen vormen over hun werkwijze. Die dag hebben zij tevens gesproken met politieambtenaar H., die in zijn hoedanigheid van hulpofficier van justitie de machtiging tot binnentreden heeft afgegeven, en politieambtenaar V., die op 11 juli 2013 bij het politieoptreden betrokken was.

Zij hebben uitleg gegeven over de werkwijze van het EVA-team. De politie krijgt lijsten van het CJIB met daarop de namen van mensen die gesignaleerd staan. De medewerkers van de wijkbureaus proberen de vonnissen ten uitvoer te leggen en gaan indien nodig drie keer langs de deur. Wanneer niemand wordt aangetroffen, wordt dit gemeld aan het CJIB. De gezochte persoon komt dan in het landelijk opsporingsregister OPS te staan. Het EVA-team spoort mensen op die in het OPS gesignaleerd staan.

Nadat de naam van X via het CJIB bij het EVA-team binnen kwam, heeft het EVA-team op twee adressen gezocht waar X niet werd aangetroffen. Het eerste adres betrof het BRP-adres van X, waar hij op dat moment nog ingeschreven stond.

Vervolgens heeft de politie bij het UWV het rekeningnummer en het postadres van X opgevraagd. Uit de bankgegevens bleek dat er regelmatig geld werd opgenomen in Londen. Verder bleek dat X bij het UWV het adres van verzoeker had opgegeven als zijn postadres. Ook stond zijn telefoonnummer op naam van verzoeker geregistreerd. Nadat overig onderzoek niets had opgeleverd, is besloten verzoekers woning binnen te treden.

Twee leden van het EVA-team zijn naar Amsterdam gegaan. Van te voren werd contact opgenomen met collega's van het ROG-team (regionaal opsporingsteam gesignaleerden) in Amsterdam om hen te informeren en zodat zij ter ondersteuning konden meegaan. Van te voren was niet afgesproken dat de Amsterdamse collega's met z'n zessen zouden komen. Zij kwamen met de gehele eenheid ter plaatse.

Nadat de politie bij verzoekers woning had aangebeld, duurde het lang voordat verzoeker de voordeur opende. Eenmaal in de woning werd al snel duidelijk dat X er niet was. Politieambtenaar H. heeft aangegeven dat hij het achteraf gezien waarschijnlijk anders had gedaan. Wanneer hij van te voren had geweten dat het hele ROG-team zou optreden, dan had hij geen machtiging tot binnentreden afgegeven voor zijn collega's inclusief een ROG-team van zes man sterk.

Journal EVA-team

Het EVA-team heeft een journal bijgehouden vanaf het moment dat het team de zaak op 21 maart 2013 vanuit het CJIB binnenkreeg. Uit dit journal blijkt dat het team onder meer de volgende onderzoekshandelingen heeft verricht om X op te sporen:

- 06-04-'13   politie vraagt informatie op bij het UWV en de Sociale Dienst;
- 18-04-'13   politie gaat opnieuw langs bij het BRP-adres van X. Een bewoner vertelt dat X er al vier jaar niet meer komt;
- 26-04-'13   volgens de BRP-gegevens is X op 10 april 2013 geëmigreerd;
- 30-05-'13   het UWV mailt de politie het rekeningnummer waarop de Wajong-uitkering van X gestort wordt, evenals de telefoonnummers van X en zijn postadres;
- 31-05-'13   vanuit het CIOT komt het bericht dat één van de telefoonnummers van X op verzoekers adres geregistreerd staat;
- 27-06-'13   de politie ontvangt de bankafschriften van X en vermeldt hierover dat het opvalt dat het merendeel van de geldopnames in Londen plaatsvindt.

Bankafschriften X

De Nationale ombudsman heeft een afschrift gekregen van de bankafschriften van X. Uit deze bankafschriften blijkt dat X in de periode van 1 januari 2013 tot en met 13 februari 2013 uitsluitend geld heeft opgenomen in Londen. In de periode van 19 februari 2013 tot en met 25 februari 2013 hebben zijn geldopnames uitsluitend in Nederland plaatsgevonden. Tot 25 maart 2013 heeft X geen geld opgenomen en vanaf 25 maart 2013 tot en met 29 mei 2013 heeft hij wederom uitsluitend in Londen geld opgenomen.

Reactie politiechef

In reactie op verzoekers klacht en in antwoord op vragen van de Nationale ombudsman heeft de politiechef laten weten bij zijn eerdere oordeel te blijven en de klacht niet gegrond te achten. De politiechef heeft gesteld dat het mogelijk is om je bij een gemeente in Nederland uit te laten schrijven uit het bevolkingsregister zonder dat wordt vastgesteld of dit feitelijk juist is. Het BRP is hierdoor onzuiver op het gebied van de werkelijke woon- of verblijfplaatsen van personen. Uit ervaring van de politie blijkt dat personen die onvindbaar willen zijn, regelmatig gebruik maken van deze mogelijkheid. Het enkele feit dat een persoon in de BRP als geëmigreerd geregistreerd staat, moet de politie er niet van weerhouden toch onderzoek te doen naar diens feitelijke verblijfplaats, ook al zou dit daadwerkelijk het buitenland kunnen zijn. Het feit dat het adres van verzoeker door twee instanties werd gebruikt voor zaken die betrekking hebben op X, maakte het aannemelijk dat X op het adres van verzoeker kan verblijven, aldus de politiechef.

Ten aanzien van de bankafschriften heeft de politiechef gesteld dat de opgevraagde transacties slechts betrekking hebben op een periode en dat het denkbaar is dat X heen en weer reisde/reist en/of wisselend verblijft in Londen en Nederland. Hoewel het merendeel van de transacties in het buitenland plaatsvond, is het denkbaar dat X zich ook regelmatig op Nederlands grondgebied begeeft of althans begaf, aldus de politiechef. In dat verband en in combinatie met andere bevindingen was het naar het oordeel van de politiechef aannemelijk en redelijk te veronderstellen dat X zich (ook) in Nederland, en meer precies in de woning van verzoeker, zou bevinden.

Beoordeling

Het is een vereiste van behoorlijk overheidsoptreden dat grondrechten van burgers worden gerespecteerd. Eén hiervan is het huisrecht. Uitgangspunt is dat mensen zonder bemoeienis van de overheid in hun huiselijke omgeving moeten kunnen leven. Een overheidsinstantie mag niet zonder toestemming van de bewoner een woning binnengaan, behalve in bij de wet bepaalde gevallen.

Van de politie wordt verwacht dat zij voortvluchtige veroordeelden actief en gericht opspoort zodat vonnissen alsnog ten uitvoer kunnen worden gelegd. Binnen de politie-eenheid Den Haag is het EVA-team (executie vonnissen afgestraften) belast met de opsporing van voortvluchtigen die in het opsporingsregister vermeld staan.

De officier van justitie had een bevel tot gevangenneming afgegeven. Ingevolge artikel 565 wetboek van Strafvordering was de politie bevoegd ter aanhouding van X elke plaats te betreden en te doorzoeken.

De Nationale ombudsman oordeelt dat de politie niet lichtvaardig van de bevoegdheid tot binnentreden gebruik mag maken. Zeker wanneer wordt binnengetreden in een woning van een ander persoon dan de aan te houden persoon dient de politie voldoende aanwijzingen te hebben dat de aan te houden persoon zich in de woning bevindt.

De vraag of de politie in dit geval voldoende concrete informatie had dat X op 11 juli 2013 in verzoekers woning aanwezig zou zijn, beantwoordt de Nationale ombudsman ontkennend. Het feit dat X verzoekers adres bij het UWV had opgegeven als postadres en het feit dat een telefoon van X geregistreerd stond op verzoekers adres waren aanwijzingen dat X mogelijk bij verzoeker zou verblijven. Daarentegen wordt het vermoeden dat X bij verzoeker zou verblijven niet gesterkt door het feit dat uit de bankafschriften van X blijkt dat hij gedurende langere periodes en recent in Londen verbleef. Gelet daarop acht de ombudsman de twee aanwijzingen onvoldoende om op basis daarvan een machtiging tot binnentreden op verzoekers adres uit te schrijven. Van de politie mocht worden verwacht dat zij nader onderzoek had gedaan naar het mogelijke verblijf van X in verzoekers woning. Door onvoldoende opsporingsonderzoek naar de aanwezigheid van X in de woning van verzoeker te doen en in verzoekers woning binnen te treden, heeft de politie het huisrecht geschonden.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de politie-eenheid Den Haag, die wordt aangemerkt als een gedraging van de politiechef van de eenheid Den Haag, is gegrond wegens schending van het huisrecht.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Achtergrond

Artikel 565, eerste lid, wetboek van Strafvordering

"De met de tenuitvoerlegging belaste ambtenaar kan ter aanhouding van de te vatten persoon elke plaats betreden en doorzoeken."